

LUDWIG ASCHOFF, *Der Appendicitische Anfall, seine Aetiologie und Pathogenese, Mit einem kurzen Beitrag über die Lymphgefäßverhältnisse am menschlichen Wurmfortsatz*, von dr. H. SENG. (*Pathologie und Klinik in Einzeldarstellungen*, von L. ASCHOFF, H. ELIAS, H. EPPINGER, C. STERNBERG, K. F. WENCKEBACH. Bd. I., 1930). Prijs: ing. 12.40 mark., geb. 14 mark. Uitg. J. SPRINGER, Berlin, Wien, 1930.

Het was een goede gedachte van bovengenoemde schrijvers om in een reeks van monographieën verschillende belangrijke onderwerpen van pathologische en clinische zijde te belichten en als inleider niemand minder dan ASCHOFF te laten optreden met als onderwerp „der Appendicitische Anfall”. In verband hiermede is een afzonderlijk hoofdstuk gewijd aan het moeilijke vraagstuk van het lymphvaatstelsel van de appendix. In tegenstelling met de circulatietheorie van RICKER, houdt ASCHOFF vast aan het ontstekingsachtige karakter dezer aandoening en weet dit op boeiende wijze door talrijke bacterioscopische, bacteriologische en histologische feiten duidelijk te maken. Volgens schrijver bestaat een afzonderlijke GRAM-positieve, „Appendix-flora” en wel in het distale gedeelte van de appendix, welke zich duidelijk onderscheidt van de GRAM-negatieve „Kotflora” van het coecum, welke laatste ook nog in het proximale gedeelte van de appendix bestaat en langzamerhand in de typische flora van het distale gedeelte overgaat. Voor het ontstaan van een acuten aanval is het noodig, dat deze typische appendix-flora geactiveerd wordt door stagnatie van het secreet, waarbij dan misschien nog GRAM-negatieve bacteriën, zooals de colibacillen van belang zijn.

Tot slot bespreekt ASCHOFF, uitgaand van 1000 appendices, het verband tusschen de clinische verschijnselen en de anatomische uitkomsten, stelt vast, dat in vele gevallen van operaties van andere buikorganen de appendix ontstoken was en waarschuwt terecht den clinicus om steeds weer aan appendicitis te denken, vooral bij vrouwen.

Uit den aard der zaak kan men van een man als ASCHOFF moeilijk verwachten, dat hij op de clinische zijde van dit vraagstuk dieper ingaat. Het was een goede gedachte dezen grooten patholoog-anatoom, over dit reeds zoo vaak belichte onderwerp een boek te laten schrijven, een boek, dat warme aanbeveling verdient voor *iedereen* arts. Groote ervaring, scherpe critiek en prettige stijl maken het lezen van dit boek aantrekkelijk.

J. NEUBERG.

DR. ALFRED ADLER, *Die Technik der Individualpsychologie, Zweiter Teil. Die Seele des schwer erziehbaren Schulkindes*, München, J. F. BERGMANN, 1930, 188 bldz. Prijs: 10 mark., geb. 11.50 mark.

In het tweede deel van de techniek der *Individualpsychologie*, bespreekt ADLER de ziel van het kind, dat moeilijkheden geeft bij